

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

27. novembar – 1. decembar 2023.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Decembar 2023.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 1. 12. 2023.	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.594,63	0,77%	12,71%
Dow Jones Industrial	SAD	36.245,50	2,42%	5,38%
NASDAQ	SAD	14.305,03	0,38%	24,58%
Dax 30	Nemačka	16.397,52	2,30%	13,16%
CAC 40	Francuska	7.346,15	0,73%	8,77%
FTSE 100	Velika Britanija	7.529,35	0,55%	-0,39%
NIKKEI 225	Japan	33.431,51	-0,58%	18,44%
Shanghai Composite	Kina	3.031,64	-0,31%	-4,23%

Izvor: Bloomberg.

1.2 Nivo i promena prinosa državnih obveznica

	Nivo prinosa	Promena u b.p.		
		1w	YoY	
Nemačka	2y	2,68%	-39,2	64,7
	10y	2,36%	-28,2	54,6
Francuska	2y	3,10%	-27,7	100,1
	10y	2,92%	-27,5	66,2
Španija	2y	3,14%	-35,4	86,0
	10y	3,36%	-27,6	55,1
Italija	2y	3,24%	-41,2	75,1
	10y	4,10%	-29,6	40,3
UK	2y	4,54%	-17,3	125,9
	10y	4,14%	-14,3	104,0
SAD	2y	4,58%	-37,4	34,9
	10y	4,20%	-27,1	69,2
Kanada	2y	4,07%	-38,6	27,7
	10y	3,42%	-29,7	58,5
Japan	2y	0,04%	-1,3	7,5
	10y	0,69%	-8,0	44,3

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na deviznom tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena			Kurs	Promena		
	1w	YoY			1w	YoY	
EUR/USD	1,0882	-0,54%	3,56%	USD/EUR	0,9190	0,54%	-3,44%
EUR/GBP	0,8572	-1,22%	0,01%	USD/GBP	0,7878	-0,68%	-3,42%
EUR/CHF	0,9472	-1,78%	-3,90%	USD/CHF	0,8704	-1,26%	-7,22%
EUR/JPY	159,80	-2,32%	12,31%	USD/JPY	146,85	-1,79%	8,43%
EUR/CAD	1,4686	-1,37%	4,17%	USD/CAD	1,3496	-0,84%	0,60%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP			CHF		
	Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	3,90%	0,0	250,4	5,39%	7,0	157,0	5,19%	0,0	226,1	1,70%	-0,5	124,0
1M	3,87%	6,4	234,3	5,35%	-0,1	116,5	5,20%	-0,6	194,4	1,70%	0,0	125,0
3M	3,96%	2,5	198,8	5,38%	-1,1	92,4	5,23%	-1,3	167,2	1,71%	-0,1	141,5
6M	4,00%	-7,0	159,9	5,34%	-5,1	61,8	5,25%	-3,7	130,6	1,68%	1,1	168,0
12M	3,90%	-15,4	106,0	5,12%	-14,1	19,9	5,15%	-10,0	81,2	1,39%	2,4	174,4

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti;

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T4 (u %)
Evropska centralna banka	4,00*	0,25	14. 9. 2023.	14. 12. 2023.	4,00
Federalne rezerve SAD	5,25–5,50	0,25	26. 7. 2023.	13. 12. 2023.	5,25–5,50
Banka Engleske	5,25	0,25	3. 8. 2023.	14. 12. 2023.	5,25
Banka Kanade	5,00	0,25	12. 7. 2023.	6. 12. 2023.	5,00
Narodna banka Švajcarske	1,75	0,25	22. 6. 2023.	14. 12. 2023.	1,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 4,50%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je oslabio za 0,54% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1,0829 do 1,1017 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,0882 do 1,0987 (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

U ponedeljak, evro je inicijalno oslabio nakon govora predsednice ECB-a Lagard, u kom je izjavila da je u zoni evra ekonomska aktivnost u poslednjim tromesečjima stagnirala i da se predviđa da ostane slaba do kraja godine. Kasnije u toku dana dolar je oslabio usled očekivanja tržišnih učesnika da će FED ranije početi sa smanjenjem kamatnih stopa naredne godine usled usporavanja američke privrede. Valutni par EUR/USD dan je završio na nivou od 1,0934 američka dolara za evro.

U utorak je kurs EUR/USD znatnije porastao nakon obraćanja člana odbora guvernera FED-a Volera, koji je izjavio da je uveren da će trenutno vođena monetarna politika usporiti ekonomiju i vratiti inflaciju na 2%. Obraćanje Volera dovelo je do slabljenja dolara usled povećanja očekivanja tržišnih učesnika da će smanjenje kamatnih stopa uslediti već u prvoj polovini naredne godine. Nakon obraćanja Volera, kurs EUR/USD je nastavio rast i na zatvaranju je iznosio 1,0987 američkih dolara za evro, što ujedno predstavlja i najvišu vrednost zabeleženu na kraju dana tokom prethodne nedelje.

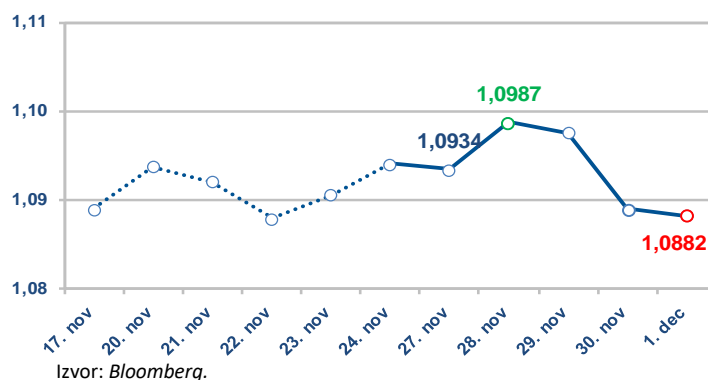
Evro tokom posmatrane nedelje oslabio za 0,54% prema američkom dolaru

Rast kursa EUR/USD nastavljen je početkom narednog dana, kada je dostigao nivo od 1,1017, što predstavlja najvišu vrednost zabeleženu tokom perioda trgovanja u prošloj nedelji. Ipak, u nastavku dana vrednost valutnog para opala je, nakon objavljivanja podataka o inflaciji u Nemačkoj, gde je stopa rasta potrošačkih cena smanjena za 0,7% u novembru u odnosu na prethodni mesec, a bio je očekivan pad od 0,5% (nakon pada od 0,2% u oktobru). Kasnije u toku dana objavljeni su podaci o rastu BDP-a u SAD, koji su doveli do jačanja dolara. Stopa rasta BDP-a je, prema drugoj proceni, u trećem tromesečju povećana na 5,2% u odnosu na prethodno tromesečje (anualizovano), nakon 2,1% u drugom tromesečju ove godine i nakon 4,9% u prvoj proceni, i bila je iznad očekivanja (5,0%).

U četvrtak su objavljeni podaci o potrošačkim cenama u zoni evra, koje su, prema preliminarnim podacima, smanjene za 0,5% u novembru u odnosu na prethodni mesec, dok je bio očekivan pad od 0,2%, nakon rasta od 0,1% u oktobru. Pad inflacije, koji je bio veći od očekivanog, dodatno je povećao verovatnoću da će ECB sledeće godine ranije otpočeti sa smanjenjem kamatnih stopa i uticao je na slabljenje evra. Nakon toga, objavljeni su podaci o stopi rasta *PCE* deflatora u SAD, usled kojih je dolar ojačao, kako su tržišni učesnici očekivali veće usporavanje inflacije u SAD. Stopa rasta *PCE* deflatora u SAD u oktobru ostala je nepromenjena u odnosu na prethodni mesec, nakon rasta od 0,4% u septembru.

U petak je guverner Banke Francuske Vileroa de Galoa izjavio da ekonomski podaci ukazuju na to da je proces usporavanja inflacije brži nego što se očekivalo, posebno u sektoru usluga.

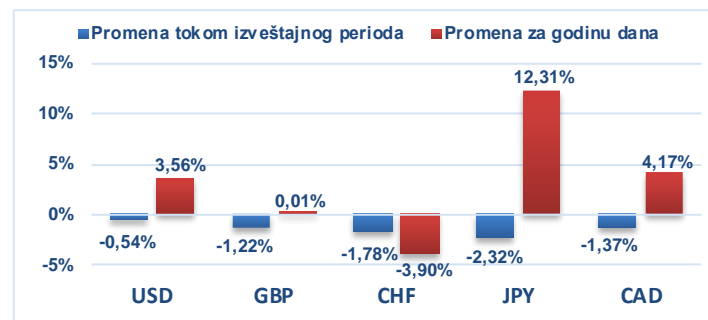
1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8 Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Obraćanje guvernera Banke Francuske uticalo je na slabljenje evra i valutni par EUR/USD se našao na nivou od 1,0829, što predstavlja najnižu vrednost tokom perioda trgovanja u prethodnoj nedelji. Kasnije u toku dana predsednik FED-a Pael u svom obraćanju izjavio je da je uticaj restriktivne monetarne politike usporio ekonomiju u skladu sa očekivanjima i nije iskoristio priliku da odbaci očekivanja tržišta po pitanju daljeg kretanja referentne kamatne stope, te je nakon obraćanja dolar oslabio.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,0882 američka dolara za evro, što ujedno predstavlja najnižu vrednost na kraju dana tokom prethodne nedelje.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda prinosi državnih obveznica SAD opali su duž cele krive prinosa, a posebno kod instrumenata ročnosti dužih od jedne godine. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 37 b.p. (na 4,58%), dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 27 b.p. (na 4,20%). Prinos na dvogodišnje obveznice SAD u petak se našao na najnižem nivou (4,54%) od sredine juna i najviše opao mesečno od marta, dok je prinos desetogodišnje obveznice na mesečnom nivou zabeležio najveći pad od avgusta 2011. godine.

Na pad prinosa tokom nedelje najviše su uticala povećana očekivanja tržišnih učesnika o ranijem smanjenju kamatnih stopa FED-a, nakon komentara zvaničnika FED-a (Pauela, Volera i Bouman).

Članovi Odbora guvernera **Voler** i **Bouman** signalizirali su da smatraju da je zadržavanje kamatnih stopa na trenutnom nivou na sledećem sastanku u decembru dobra odluka, što je ojačalo očekivanja tržišnih učesnika o završetku ciklusa povećanja kamatnih stopa FED-a. Voler je izjavio da je uveren da će trenutna monetarna politika usporiti ekonomiju i vratiti inflaciju na 2% i dodao da, ako se dezinflacija nastavi još nekoliko meseci, referentna kamatna stopa mogla bi da se smanji. S druge strane, Bouman je rekla da je, nakon pauze u decembru, spremna da podrži dodatno povećanje kamatnih stopa na narednim sastancima ako ekonomski podaci ukažu da je progres smanjenja inflacije stao ili je neefikasan kako bi se inflacija vratila na ciljani nivo od 2% u predviđenom periodu.

Predsednik FED-a **Pauel** izjavio je da se puni efekti referentne kamatne stope od 5,25% još uvek nisu osetili, pa će FED u narednom periodu oprezno donositi odluke o daljem vođenju monetarne politike i u skladu sa objavljenim ekonomskim podacima. Pauel nije iskoristio priliku da na poslednjem obraćanju pred naredni sastanak FED-a odbaci očekivanja tržišnih učesnika po pitanju daljeg kretanja referentne kamatne stope.

Prinos na desetogodišnje obveznice u novembru najviše opao na mesečnom nivou od avgusta 2011. godine

Prema drugoj proceni stopa rasta BDP-a u SAD u trećem tromesečju povećana je na 5,2% (očekivano 5,0%) u odnosu na prethodno tromesečje (anualizovano), nakon 2,1% u drugom tromesečju, dok je prema prvoj proceni stopa rasta BDP-a iznosila 4,9%. BDP je zabeležio najveći tromesečni rast u gotovo prethodne dve godine.

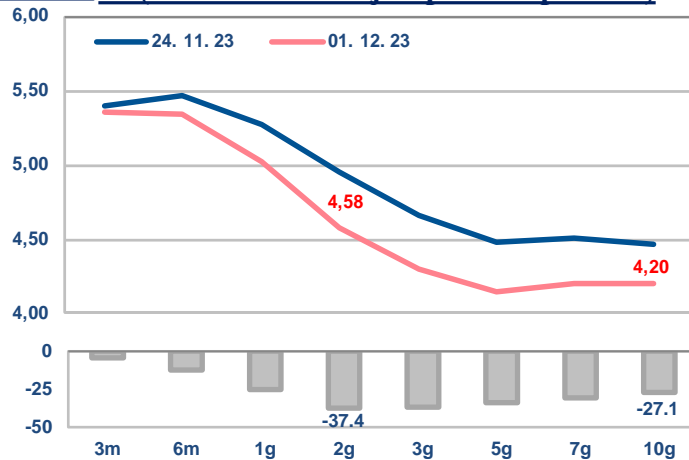
PCE deflator u SAD u oktobru ostao je nepromenjen u odnosu na prethodni mesec, a očekivao se rast od 0,1%, nakon rasta od 0,4% u septembru. Stopa rasta u odnosu na isti mesec prethodne godine iznosila je 3,0%, nakon 3,4% s kraja septembra (očekivano 3,1%). **Bazni PCE indeks** u oktobru povećan je za 0,2% u odnosu na prethodni mesec, nakon rasta od 0,3%, dok je na godišnjem nivou rast iznosio 3,5%, nakon 3,7% u septembru.

ISM indeks proizvodnog sektora SAD u novembru ostao je na nepromenjenom nivou (46,7), dok se očekivao rast na 47,8. Komponenta novih porudžbina porasla je sa 45,5 na 48,3, dok je komponenta koja se odnosi na cene porasla je sa 45,1 na 49,9. S druge strane, komponenta koja se odnosi na zaposlenost smanjena je sa 46,8 na 45,8. Sve navedene komponente se nalaze u zoni kontrakcije.

U izveštaju FED-a o tekućim ekonomskim uslovima (*Beige Book*) navodi se da je privredna aktivnost tokom novembra usporila, kao i da je smanjena procena privrednog rasta za naredni period.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg. ■ promena (u baznim poenima)

1.10

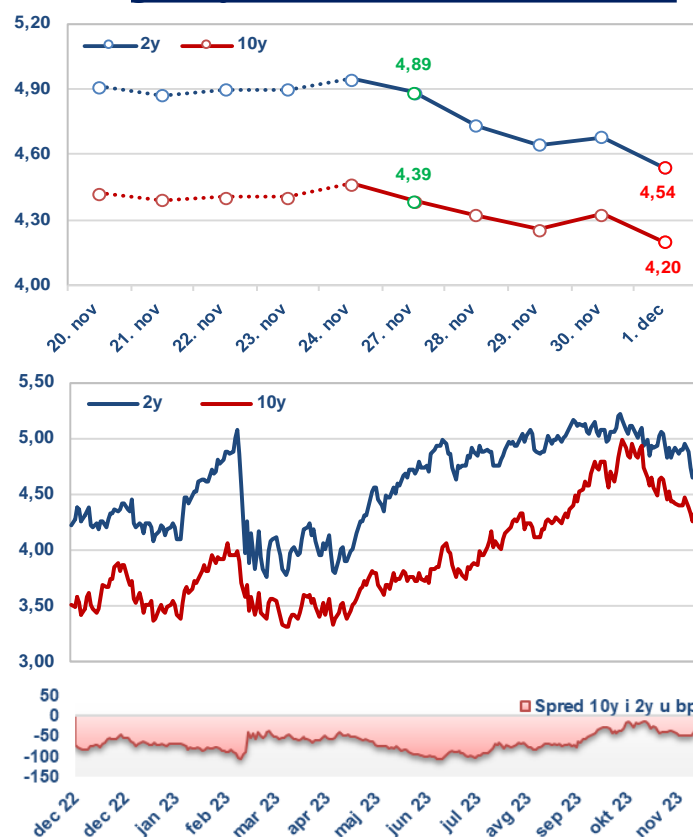
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta BDP-a, anualizovano, T/T, druga procena	3T	5,0%	5,2%	4,9%
Stopa rasta PCE deflatora, G/G	Okt.	3,1%	3,0%	3,4%
ISM indeks proizvodnog sektora	Nov.	47,8	46,7	46,7

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda, prinosi nemačkih državnih obveznica smanjeni su duž cele krive, posebno na delu dužem od jedne godine. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 39 b.p., na 2,68%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 28 b.p., na 2,36%.

Na pad prinosa uticali su podaci o smanjenju inflacije u novembru u zoni evra i Nemačkoj, koje je bilo veće od očekivanog, ali i izjave zvaničnika ECB-a i FED-a koji su istakli da su kamatne stope najverovatnije na dovoljno restriktivnom nivou, kao i da se inflacija kreće ka cilju. Ovo je povećalo verovatnoću da će ECB naredne godine ranije početi da ublažava monetarne uslove, a tržišni učesnici očekuju smanjenje kamatnih stopa već u martu ili aprilu naredne godine.

Indeks potrošačkih cena u Nemačkoj, prema preliminarnim podacima, zabeležio je pad od 0,7% u novembru u odnosu na prethodni mesec, dok je bio očekivan pad od 0,5%, nakon pada od 0,2% u oktobru. U odnosu na isti mesec prethodne godine inflacija je iznosila 2,3%, niže od očekivanja (2,5%), a nakon 3,0% u oktobru. Inflacija u Nemačkoj je nastavila opadajući trend u novembru i našla se na najnižem nivou od juna 2021. godine. Pad je prvenstveno posledica znatno niže stope bazne inflacije, dok je doprinos cena energenata i hrane bio manji.

Potrošačke cene u zoni evra, prema preliminarnim podacima, zabeležile su pad od 0,5% u novembru u odnosu na prethodni mesec, dok je bio očekivan pad od 0,2%, nakon rasta od 0,1% u oktobru. U odnosu na isti mesec prethodne godine, stopa rasta potrošačkih cena iznosila je 2,4%, ispod očekivanja (2,7%), nakon 2,9%, koliko je iznosila na kraju oktobra. Godišnja stopa bazne inflacije smanjena je na 3,6% i takođe je bila ispod očekivanja (3,9%), nakon 4,2%, koliko je iznosila na kraju prethodnog meseca.

Stopa rasta potrošačkih cena u zoni evra u novembru -0,5% mesečno i 2,4% godišnje

Guverner Banke Francuske Vileroa de Galo izjavio je da ECB trenutno nije spremna da razmatra eventualno smanjenje kamatnih stopa, ali će uzeti u obzir ovo pitanje tokom 2024. godine. On je izjavio da ekonomski podaci ukazuju na to da je proces usporavanja inflacije brži nego što se očekivalo, posebno u sektoru usluga. Rekao je, da je, ne uzimajući u obzir potencijalne šokove, ciklus podizanja kamatnih stopa završen.

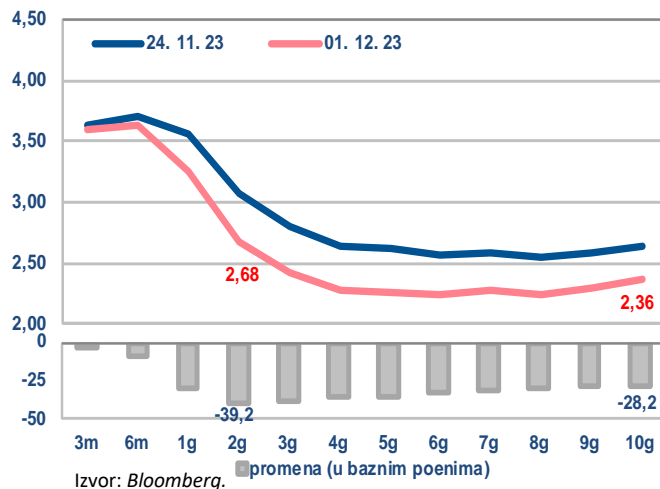
Predsednica ECB-a Lagard izjavila je da je u zoni evra ekonomska aktivnost u poslednjim tromesečjima stagnirala i da se predviđa da ostane slaba do kraja godine. Uprkos pozitivnim pokazateljima Kristin Lagard je upozorila na preuranjeno proglašenje pobeđe nad inflacijom i ukazala na potencijalne znake usporavanja rasta broja radnih mesta do kraja godine.

Nemačka vlada objavila je predlog rebalansa budžeta, koji podrazumeva privremenu suspenziju ograničenja zaduživanja za 2023, nakon što je prethodne nedelje odlukom Saveznog ustavnog suda Nemačke zabranjena prenamena sredstava u iznosu od 60 mlrd evra iz fonda za borbu protiv korone u fond za zaštitu od klimatskih promena. Rebalansom budžeta se predviđa dodatno zaduživanje od 45 milijardi evra, koje će podstaći nemačku privredu, kojoj preči recesija, ali će uzrokovati dodatne inflatorne pritiske.

Stopa nezaposlenosti u zoni evra u oktobru je zadržana na nepromenjenom nivou od 6,5%, u skladu sa očekivanjima.

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

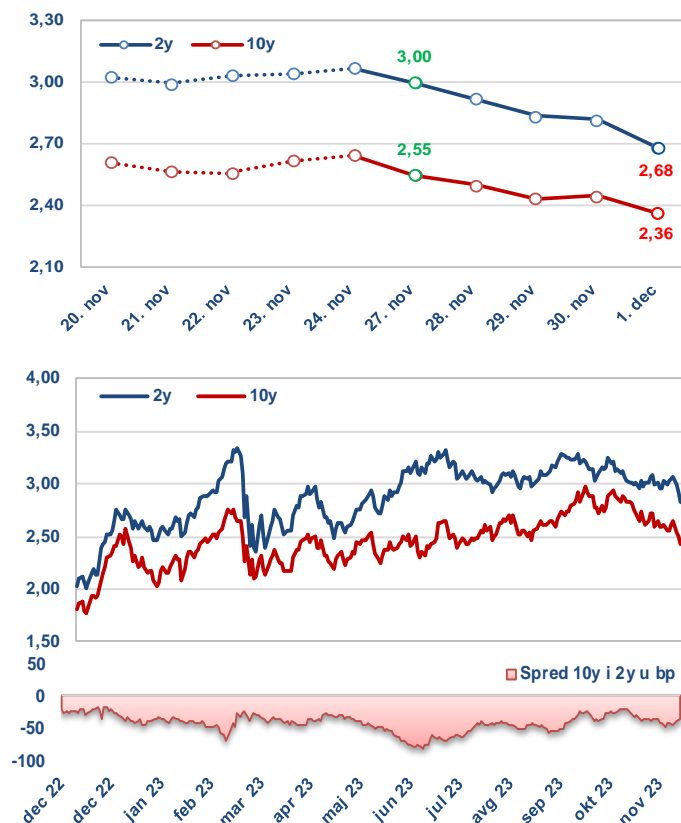
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta potrošačkih cena u Nemačkoj, preliminarno, G/G	Nov.	2,5%	2,3%	3,0%
Stopa rasta potrošačkih cena u zoni evra, preliminarno, G/G	Nov.	2,7%	2,4%	2,9%
Stopa nezaposlenosti u zoni evra	Okt.	6,5%	6,5%	6,5%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

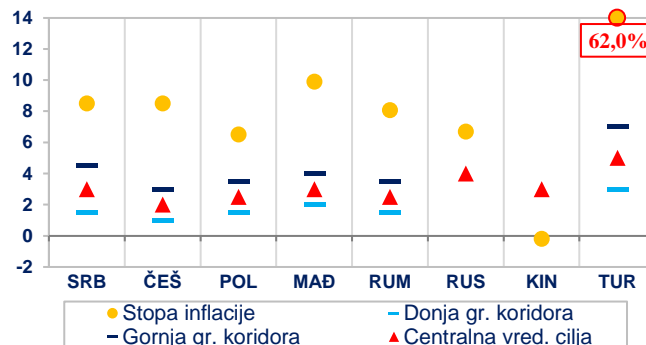
II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1 Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (T4, %)*
Srbija (NBS)	6,50	0,25	13. 7. 2023.	7. 12. 2023.	6,50
Češka (CNB)	7,00	1,25	22. 6. 2022.	21. 12. 2023.	6,75
Poljska (NBP)	5,75	-0,25	4. 10. 2023.	9. 1. 2024.	5,75
Mađarska (MNB)	11,50	-0,75	21. 11. 2023.	19. 12. 2023.	10,75
Rumunija (NBR)	7,00	0,25	10. 1. 2023.	12. 1. 2024.	7,00
Turska (CBRT)	40,00	5,00	23. 11. 2023.	21. 12. 2023.	40,00
Rusija (CBR)	15,00	2,00	27. 10. 2023.	15. 12. 2023.	15,00
Kina (PBoC)	1,80	-0,10	15. 8. 2023.	-	-

Izvor: Bloomberg / *T4 2023. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa.

2.2 Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajtovi centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Agencija za kreditne rejtinge *Fitch* povećala je kreditni rejting Grčke na investicioni nivo, sa **BB+** na **BBB-**, sa stabilnim izgledima za njegovu promenu. Prethodno je u oktobru ove godine agencija *Standard & Poor's* takođe povećala kreditni rejting Grčke na investicioni nivo (**BBB-**) posle 13 godina. Nakon ovih odluka agencija *Moody's* ostala je jedina od tri glavne agencije za kreditne rejtinge koja Grčku ocenjuje neinvesticionim rejtingom (**Ba1**). Povećanje kreditnog rejtinga Grčke od strane agencije *Fitch* otvara mogućnost da grčke obveznice ponovo budu uključene u niz indeksa obveznica koji obuhvataju aktivu zemalja investicionog ranga (za to je potreban investicioni rang od strane dve od tri vodeće agencije). Navedeno bi moglo da utiče na prilagođavanje portfolija međunarodnih investitora, najpre fondova s pasivnom strategijom, čija se pojačana ulaganja u grčku aktivu mogu očekivati. U prethodnom periodu zabeležene su veoma pozitivne performanse grčke aktive – **prinosi na desetogodišnje grčke obveznice od početka godine su do 1. decembra smanjeni za 104 b.p., na nivo od 3,57%, pri čemu se od maja nalaze ispod prinosa na desetogodišnje italijanske obveznice (spred trenutno iznosi: -53 b.p.), dok spred u odnosu na desetogodišnje španske obveznice iznosi +21 b.p.**

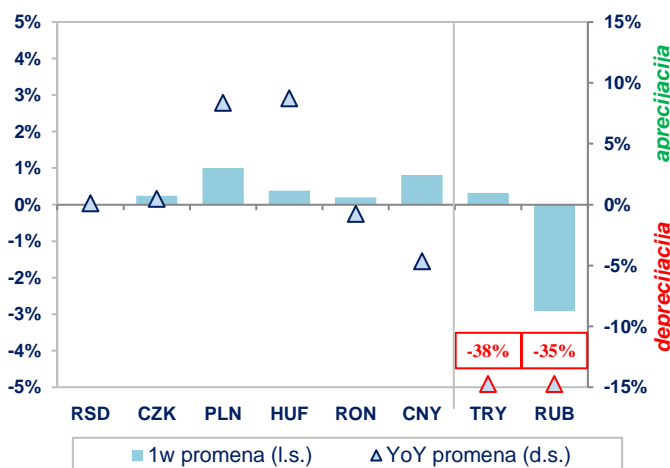
Tokom izveštajnog perioda objavljeni su sledeći makroekonomski pokazatelji za posmatrane zemlje u razvoju:

- **Caixin proizvodni PMI indeks Kine u novembru iznosi 50,7** (očekivano: 49,6), što je iznad nivoa iz oktobra od 49,5 i iznad NBS proizvodnog PMI indeksa (49,4 u novembru);
- **Stopa inflacije u Hrvatskoj, prema preliminarnim podacima za novembar, iznosi 4,7% YoY (0,2% MoM)**, što je ispod podatka iz oktobra od 5,8% YoY (0,5% MoM);
- **Stopa inflacije u Poljskoj je, prema preliminarnoj proceni za novembar, iznosila 6,5% YoY (0,7% MoM)**, što je blago ispod očekivanja tržišnih učesnika (6,6% YoY / 0,7% MoM) i podatka iz oktobra (6,6% YoY / 0,3% MoM).

U toku izveštajnog perioda za posmatrane zemlje objavljene su i sledeće **stope rasta BDP-a za treće tromesečje 2023. godine:**

- **Hrvatska: 2,8% YoY**, prema preliminarnoj proceni;
- **Češka: -0,7% YoY (-0,5% QoQ)**;
- **Poljska: 0,5% YoY (1,5% QoQ)**;
- **Turska: 5,9% YoY (0,3% QoQ)**.

2.3 Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4 Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (s dospećem 2032. godine)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	6,430	4,0	-65,0
Češka (2032)	4,182	-16,6	-38,7
Poljska (2032)	5,411	-16,9	-98,5
Mađarska (2032)	6,667	-39,3	-158,8
Rumunija (2032)	6,858	-24,9	-109,4
Turska (2032)	26,280	-35,0	1396,0
Kina (2032)	2,687	-0,9	-20,8

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Refinitiv) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je porasla za 3,31% i kretala se u rasponu od 2.010,00 do 2.067,36 američkih dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

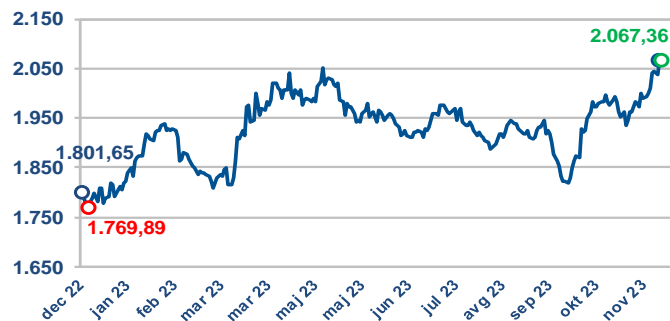
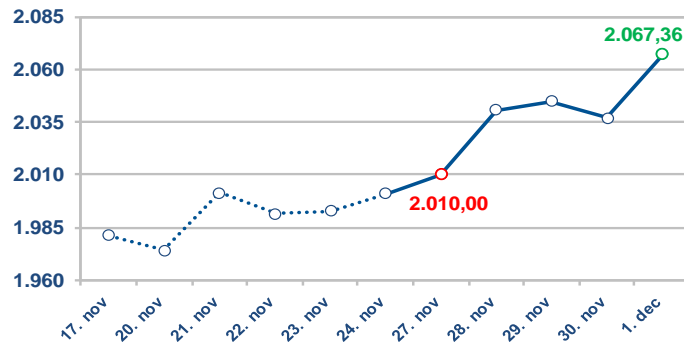
Na rast cene zlata uticali su sledeći faktori: nastavak ratnog sukoba Izraela i Hamasa nakon jednonedeljnog primirja; povećano investiranje u zlato od strane hedž fondova po podacima *CFTC*; komentari predsednika FED-a Džerom Pauela kojima je pokušao da ublaži očekivanja o smanjenju nivoa kamatnih stopa, ali je tržište reagovalo suprotno i pojačalo svoje stavove o smanjenju kamata; podaci o usporavanju inflacije, uz rast optimizma da je pod kontrolom i da se bliži zaokret monetarne politike FED-a, kao i očekivanje tržišta svopova sa oko 60% verovatnoće da će već u martu 2024. uslediti smanjenje kamatnih stopa FED-a.

Cena zlata porasla za 3,31% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 2.067,36 dolara po unci

Na ograničenje daljeg rasta cene zlata uticali su: bolji od očekivanog podatak *Chicago PMI*, koji je podstakao rast stopa prinosa u SAD i uticao na pad cene zlata, kao i izjave pojedinih članova FED-a da je prerano da se završi s restriktivnom politikom (Meri Dejli i Loreta Mester), uz mogućnost da se taj pristup zadrži duži period kako bi se inflacija vratila ka cilju od 2% na održivoj osnovi (Džon Vilijams i Tomas Barkin).

3.1

Cena zlata (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa brent smanjena je za 1,07% i kretala se u rasponu od 80,16 do 82,37 američkih dolara po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

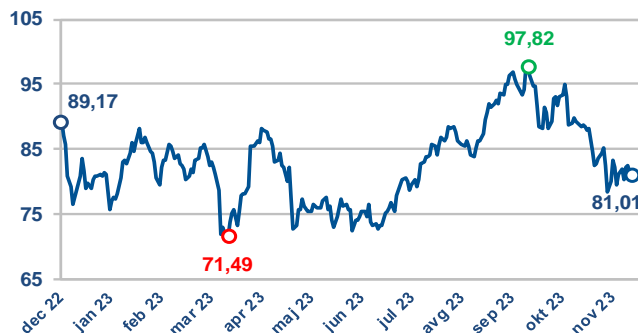
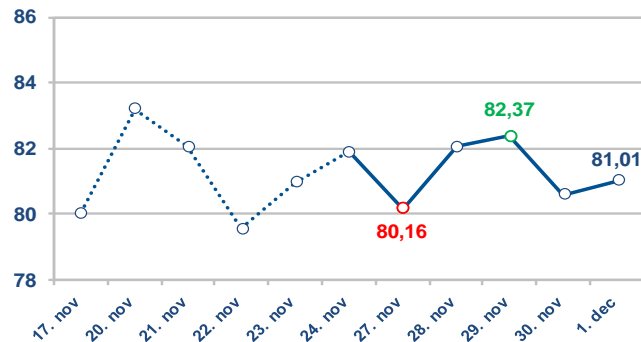
Na pad cene nafte uticali su: prvobitno odlaganje sastanka *OPEC+* za kraj novembra da se usaglase razlike oko kvota proizvodnje i povećanog izvoza nafte iz Angole, Nigerije i Konga; aktivnosti hedž fondova koji smanjuju kombinovane neto duge pozicije na fjučerse nafte tipa brent i *WTI*; rast proizvodnje i izvoza nafte iz Brazila; vest da je najveća rafinerija u Kini, *Sinopec*, zatražila odobrenje vlade za izvoz dodatnih 800.000 tona čistih rafiniranih proizvoda, dizela i benzina do kraja godine, što ukazuje na smanjenu tražnju Kine za uvozom sirove nafte, kao i povećanje broja operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije *Baker Hughes*.

Cena nafte smanjena za 1,07% i na kraju posmatranog perioda iznosila 81,01 dolar po barelu

Na ograničenje daljeg pada cene nafte uticali su: izveštaj Američkog instituta za naftu (*API*) o smanjenju zaliha nafte u SAD; olujno nevreme na Crnom moru, koje je ometalo izvoz sirove nafte iz Kazahstana i Rusije; vesti nakon sastanka *OPEC+* o dogovoru ukupnog ograničenja dobrovoljnog smanjenja proizvodnje nafte u prvom tromesečju 2024 od 2,2 miliona barela dnevno (Saudijska Arabija milion i Rusija 300.000 barela dnevno. Dodatnih 900.000 barela dnevno uključuje 200.000 smanjenog izvoza iz Rusije i 700.000 barela dnevno, što će biti podeljeno na još šest članica *OPEC+*).

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.